

Hoop doet leven

Einde

- *het einde van het vooruitgangsoptimisme* -

die droombeelden doen denken aan de langetermijnhoop

Enkele jaren geleden droomde ik dat ik kon vliegen. Het was een fantastisch gevoel om over een lichaam te beschikken dat niet onderhevig is aan de zwaartekracht, en zich in een ideale biotoop vrij kan bewegen zonder enige moeite. Die droom doet denken aan de langetermijnhoop die wij als christen hebben. Straks meer daarover...

Maar de realiteit lijkt intussen helemaal anders. Want het leven kan lastig zijn, en we worden op een pijnlijke manier geconfronteerd met ziekte en met de gevolgen van de klimaatopwarming.

Het thema "hoop doet leven" wordt geplaatst in die context. We vergelijken de hoop op beterschap die de wereld ons kan geven met de hoop die de Bijbel biedt. Wat moeten we denken van het vooruitgangsoptimisme, en wat houdt de Bijbelse hoop in voor ons persoonlijk en voor de wereld rondom ons? Want hoop is iets wat we vandaag meer dan ooit nodig hebben!

een bijzondere hoop die de kracht geeft om alle moeilijkheden te trotseren

We beginnen met een tekst uit het boek Hebreëën

*Laten we daarbij de blik gericht houden op Jezus, de grondlegger en voltooiër van ons geloof: **denkend aan de vreugde** die voor Hem in het verschiet lag, liet Hij zich niet afschrikken door de schande van het kruis. Hij hield stand en nam plaats aan de rechterzijde van de troon van God. (Hebreëën 12:2 NBV)*

Het is een prachtige rijke tekst. Hoewel het woord hoop er niet in voorkomt, is het een tekst vol hoop. Jezus ziet hoe de hemel Hem opwacht, niet enkel Hem, maar ook ontelbaar veel mensen die door zijn tussenkomst straks zullen deelnemen aan die unieke gebeurtenis - *de bruiloft*

van het Lam - en aan die schitterende toekomst die daarop volgt. Het is die bijzondere hoop die Jezus de kracht gaf om alle moeilijkheden te trotseren. Het is die hoop die ook wij kunnen bezitten.

extreem wordt het nieuwe normaal

Je ziet hier een foto die staat voor onvruchtbaarheid en dood. Dat trieste beeld symboliseert de slechte toekomstvooruitzichten ingevolge de opwarming en andere grote problemen waarmee de mensheid te kampen heeft. Het geeft ook de angst weer die heel wat mensen ervaren, zeker wanneer ze aan hun kinderen en kleinkinderen denken. Die dode boom herinnert ons aan alle onheilberichten die dag aan dag in de media verschijnen.

Door slecht beheer is de houdbaarheidsdatum van de aarde bijna bereikt. We waren geen goede rentmeesters en we hebben de tuin die God ons gaf, zo zwaar vervuild

dat de natuur nu helemaal ontregeld is. Zo ontstaat het risico dat de aarde onleefbaar wordt en de mensheid ophoudt te bestaan. Sinds minstens vijftig jaar waarschuwd wetenschappers voor een nakende catastrofe, maar daar werd niet naar gehandeld. Zo komen we nu in een eindtijdsценario zoals Jezus dat beschreef. Het is een tijd van rampspoed op wereldschaal: pandemieën, natuurgeweld, radeloze angst en toenemende anarchie. Een tijd ook waarin de liefde verkilt, want veel mensen plooiën terug op zichzelf.

"Extreem wordt het nieuwe normaal" is een titel in het tijdschrift EOS. Hitte, droogte, branden, orkanen, overstromingen... leiden tot verwoesting, hongersnoden, opstanden, internationale conflicten en klimaatvluchtelingen.

De oorzaak van dat alles ligt niet enkel in de vervuiling van het milieu, want ook onze cultuur is zwaar vervuild. Vele

aspecten van het leven zijn besmet, en mede door de techniek en de globalisering wordt al dat kwaad vergroot en op wereldschaal verspreid. Via de sociale media, TV of internet... kan het vuil in elke huiskamer binnenkomen. Is er in die context nog *hoop die doet leven*?

Veel mensen zijn ook onzeker omtrent hun persoonlijke toekomst. Die dode boom staat tegelijk symbool voor ziekte, ouderdom, aftakeling en tal van persoonlijke problemen en gebrek aan perspectief. Ook op individueel vlak is er nood aan *hoop die doet leven*.

Meestal gebruiken we het woord 'hopen' in zijn zwakke betekenis

Hoop is een woord met tal van schakeringen. Meestal gebruiken we dat woord in zijn zwakke betekenis, als een synoniem voor verlangen, wanneer we bv. hopen dat het morgen goed weer zal zijn. Of dat onze kinderen het goed zullen doen in hun studies... In heel wat bijbelpassages wordt het Griekse werkwoord 'hopen' in die zwakke betekenis gebruikt. Het is goed dat we die verlangens hebben, maar dat soort hopen bevat geen antwoorden op de fundamentele problemen waarmee de mensheid en de individuele mens worden geconfronteerd. Die zwakke hoop biedt geen enkel zekerheid, en dus ook niet veel energie en troost.

van het vooruitgangsoptimisme blijft er weinig over

In de foto zie je nu een microscoop als symbool voor de wetenschap en de technologie. Veel mensen hoopten dat de wetenschap de wereldwijde problemen wel zou oplossen, en die hoop paste in het vooruitgangsgeloof, of het geloof dat het, dank zij de toename van kennis, met de mensheid altijd beter wordt.

Dat geloof ontstond ten tijde van *de Verlichting*. De wetenschap en de technologie hebben inderdaad heel veel gerealiseerd en veel comfort gebracht... Maar die nieuwe middelen werden ook ingezet om kwaad te doen, denk maar aan de wapenwedloop, de porno-industrie en de wijze waarop China nu in staat is om de vrijheden verregaand in te perken. De toename van kennis ging niet gepaard met een afname van de hebzucht. Kennis geeft macht en die macht werd vaak gebruikt om snel winst te maken, ten koste van al het andere... De ontwikkeling of de groei was niet altijd goed, en ze was zelden duurzaam, en niets wijst erop dat dit nu fundamenteel zou wijzigen.

Neen, van het vooruitgangsoptimisme blijft er weinig over.

Sommigen komen nu wel met de idee dat de mens straks kan verhuizen naar een andere planeet. Maar dat lijkt niet meer dan een *intellectuele spelerei*, want deze aarde herstellen is oneindig veel eenvoudiger dan het bewoonbaar maken van een dorre onleefbare planeet.

we lijken onmachtig om ons af te keren van een foute levensstijl

De economische groei heeft geleid tot uitputting van de grondstoffen, vervuiling van lucht, water en bodem, en oneerlijke wereldhandel. Slechts een klein deel van de mensheid heeft het goed. Klimaatwetenschappers zeggen al jaren wat we zouden moeten doen, maar we lijken onmachtig om ons af te keren van een verkeerde levensstijl en de juiste maatregelen te nemen. Het Volkswagen-schandaal illustreert dat: de know-how om

miljoenen wagens properder te laten rijden was er, maar via sjoemelsoftware werd ervoor gekozen om dit voordeel teniet te doen.

Door ons economisch groeimodel en de wegwerpeconomie zitten we nu vast in een vicieuze cirkel. En we zijn daar allemaal in meer of mindere mate verantwoordelijk voor... want vaak hoor je "*de consument is niet bereid om daarvoor te betalen...*". Maar betalen doen we toch, en de prijs wordt alsmaar hoger, want intussen krijgen steeds meer mensen ingevolge klimaatrampen een hoge rekening gepresenteerd.

Het lijkt dat het vooruitgangsgeloof geen antwoord kan geven op de problemen waar we nu voor staan. Er zijn klimaatakkoorden, maar het is "*too little, too late*", ook omdat het een wereldwijd probleem is, en heel wat landen niet bereid zijn - of niet in staat zijn - om maatregelen te nemen. Bovendien bieden het vooruitgangsgeloof en die akkoorden geen oplossing voor de hebzucht van individuen en van naties, en het is net dat egoïsme dat aan de oorsprong ligt van veel van die problemen.

**wat heb je aan dat vooruitgangsgeloof
wanneer je chronisch ziek bent?**

Dat vooruitgangsgeloof speelt ook op het niveau van de individuele mens, en daar zijn de verwachtingen hooggespannen. *Transhumanisten* denken dat de mens straks via nanotechnologie en wijziging van het DNA zijn natuurlijke grenzen overstijgt en zichzelf tot god transformeert... Maar het is evident dat die toegenomen kennis grote risico's inhoudt, zowel in de handen van totalitaire overheden, als van commerciële spelers: die experimenten kunnen uitmonden in een nachtmerrie.

Het persoonlijk comfort is de laatste generaties enorm toegenomen, en we kunnen ook in de gezondheidszorg genieten van de wonderen van de vooruitgang. Toch is de hoop die je kunt putten uit dat vooruitgangsgeloof voor je persoonlijke en familiale problemen is erg zwak. Want mensen worden daarom niet gelukkiger - er is veel levensmoeheid, eenzaamheid en psychisch lijden. Wat heb je trouwens aan dat vooruitgangsgeloof wanneer je chronisch ziek bent, of als bejaarde achteruit gaat en

afziet, of wanneer je op de vlucht bent en honger hebt?

een toren die tot in de hemel reikt

Het vooruitgangsgeloof lijkt soms op het geloof van de torenbouwers van Babel:

*Dit is één volk en ze spreken allemaal een en dezelfde taal, dacht de HEER, en wat ze nu doen is nog maar het begin. **Alles wat ze verder nog van plan zijn, ligt nu binnen hun bereik.** (Genesis 11:6 NBV)*

Dat doet denken aan het boek van *Richard Branson* uit 2011, met als titel "*Onbegrensde mogelijkheden - Waar een wil is is een weg.*" Branson lijkt die stelling te bewijzen door de geslaagde test in juli 2021 voor zijn commerciële ruimtevluchten. Zijn ruimtereis is als een toren die letterlijk tot in de hemel reikt, met een grote ecologische voetafdruk. Het enthousiasme over zo'n gigantisch dure prestatie is een beetje wrang in het licht van wat nu gebeurt op deze aarde. Want we gaan nu ook de ruimte exploiteren en daar afval achterlaten, maar intussen gaat het op de aarde in snel tempo verder achteruit.

Ook in onze generatie worden er veel torens van Babel gebouwd. Die ambitieuze plannen botsen met Gods visie op het leven. God wordt buitengesloten en we lopen nieuwe goden achterna. Geldzucht en grootheidswaan hebben ons verblind en deden ons geloven dat een

ongebreidelde groei ons naar het paradijs zou loodsen. Het vooruitgangsgeloof gaf ons de valse hoop dat we altijd verder konden blijven doen, zoals we bezig waren. Maar nu lijkt het dat de problemen ons echt boven het hoofd groeien, en dat die goden ons in de steek zullen laten.

wat we nu nodig hebben is hoop in de sterke betekenis

Wat we nu nodig hebben is hoop in de sterke betekenis. Zo'n hoop houdt in dat we niet alleen *verlangen* naar betere tijden, maar dat we ook *de zekerheid* hebben dat dit verlangen realistisch is en vervuld zal worden. Het Griekse zelfstandig naamwoord 'hoop' wordt in het Nieuwe Testament in die zin gebruikt. Het is een hoop die de wereld niet kent. Voor zo'n hoop moet je bij God zijn! Want enkel Jezus is in staat om nieuw leven te schenken

wanneer *the point of no return* bereikt is in de wereld, of in ons persoonlijk leven. Dat is hoop die de zekerheid geeft dat het uiteindelijk goed komt met de schepping en met ons persoonlijk. Dat is *hoop die doet leven* - ook voor wie tegenslag heeft, ook voor wie aftakelt door ziekte of ouderdom. Het is hoop op Gods bijstand in dit leven, maar ook hoop die reikt voorbij de grens van de dood.

de wederkomst van Jezus en de verrijzenis uit de doden

Deze nieuwtestamentische sterke hoop is in de eerste plaats gericht op twee zaken: op de beschadigde schepping en op de beschadigde mens, of positief uitgedrukt: op de wederkomst van Jezus conform het gebed "*uw Koninkrijk kome*", en op de verrijzenis uit de doden.

Die **wederkomst** zal het herstel inluiden van de

beschadigde schepping. Dat is de Messiaanse of eschatologische hoop.

En door die **verrijzenis** uit de doden, krijgen we straks een nieuw lichaam met ongekende mogelijkheden - een onsterfelijk lichaam waarmee we God zullen kunnen zien - dat is natuurlijk veel meer dan het gevoel te kunnen vliegen! Er komt een nieuwe dimensie waar God regeert - een Koninkrijk waarin het kwaad *voltooid verleden tijd* is. Dat perspectief gaat in de letterlijke zin oneindig veel verder dan het vooruitgangoptimisme.

die beloften zijn geloofwaardig

God heeft beloofd dat die antwoorden er zullen komen door zijn ingrijpen, en daar mogen we zeker van zijn. Want die hoop is niet gebaseerd op vage droombeelden over een ideale maatschappij zoals in het communisme. Dat was slechts *wishful thinking* want Marx had wel een grote fantasie, maar geen kennis van de toekomst. Zijn hoop leidde niet tot die ideale klasseloze maatschappij, integendeel. En van een opstanding uit de doden is natuurlijk helemaal geen sprake.

De Bijbelse zekerheid is gebaseerd op Gods beloften. Die zijn geloofwaardig want de Bijbel bevat tal van profetieën die al uitgekomen zijn, en die bewijzen dat achter dat Boek een goddelijke auteur staat, die boven de tijd verheven is. Hij overziet wat er gebeurt in alle tijden en laat profeten delen in zijn kennis. Die beloften zijn geloofwaardig op grond van hetgeen God gedaan heeft in de geschiedenis, vooral dan op grond van het leven van Jezus: zijn wonderen en zijn verrijzenis uit de dood. In een ander artikel wordt uitleg gegeven over de betrouwbaarheid van dat verrijzenisverhaal. Want zonder die verrijzenis uit de dood kan niet worden uitgelegd hoe het komt dat de angstige apostelen wier leider was vermoord, zich herpakt hebben en alsnog bereid waren hun leven te geven voor hun geloof. Want *als Jezus kon opstaan uit de doden en kon opgenomen worden in Gods heerlijke dimensie, dan kon dit ook met hen gebeuren* - dat was hun motivatie.

Lees ook ["Een bewogen weekend](#)

["Waarom is Pasen een te mijden onderwerp?"](#)

Maar de betrouwbaarheid van Gods beloften berust niet enkel op gebeurtenissen uit lang vervlogen tijden, want veel christenen hebben ook nu een persoonlijke godservaring, bv. bijzondere antwoorden op gebeden waarin ze ontegensprekelijk Gods hand herkennen. Het is dus niet aanmatigend om die christelijke hoop te omschrijven als een **gegronde** zekerheid.

Jezus was er in den beginne, Hij gaf met de schepping het startschot, Hij kwam tweeduizend jaar geleden op bezoek, maar werd afgewezen, en binnenkort staat Hij als Koning aan de finish. Het is bijna tijd voor een nieuw hoofdstuk waarin God letterlijk op de voorgrond treedt. Dat klinkt door in de woorden:

*'Ik ben de alfa en **de omega**' ... 'Ik ben het die is, die was en **die komt, de Almachtige.**' (Openbaring 1:8 NBV)*

De letter "Omega" en het woord "komt" gaan over de toekomst, en de naam "de Almachtige" wijst erop dat God in staat is om die toekomst te vormen. Hij doet dit nadat de geschiedenis heeft aangetoond dat de mensheid niet in staat was om het haar toegewezen domein naar behoren te besturen.

een zekerheid die het ganse leven kleurt

Die hoop is meer dan een intellectuele overtuiging over

hetgeen gelegen is na de opname of na de dood. Neen, zij kan een zekerheid zijn die het ganse leven kleurt en de moeilijkheden relativeert - een bron van kracht en motivatie. Dat is *hoop die doet leven!*

Over dat soort hoop gaat de volgende Bijbeltekst.

Nu kijken we nog in een wazige spiegel, maar ***straks*** staan we oog in oog. ***Nu*** is mijn kennen nog beperkt, maar ***straks*** zal ik volledig kennen, zoals ik zelf gekend ben. Ons resten ***geloof, hoop en liefde***, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde. (1 Korintiërs 13:12 - 13 NBV)

Paulus toont het contrast tussen wat we **nu** ervaren, en wat we **straks** zullen ontvangen. Nu ervaren we ook al Gods aanwezigheid en almacht, maar slechts fragmentair of kleinschalig, want we leven als beschadigde mensen in een beschadigde wereld. Weinig mensen heten God op een consequente wijze welkom, en God komt vandaag zelden ongevraagd tussenbeide. Maar die precedënten zijn illustratief voor wat straks grootschalig zal gebeuren. Het zijn ook invitaties gericht aan de toeschouwer om ook deel te krijgen aan die andere dimensie. Paulus twijfelt niet aan de prachtige toekomst waar de christenen van Korinte later in kunnen delen, en die samenhangt met dat nieuwe lichaam dat hen in staat zal stellen om *volledig te zien en volledig te kennen*. Voor hem was dat een sterke zekere hoop.

dat is de toegangsvoorwaarde

Nu kijken we nog in een wazige spiegel,
maar straks staan we oog in oog.

Nu is mijn kennen nog beperkt,
maar straks zal ik volledig kennen,
zoals ik zelf gekend ben.

Ons resten geloof, hoop en liefde,
deze drie,

maar de grootste daarvan is de liefde.

(1 Korinthios 13:12-13 NBY)

Maar Paulus schrijft ook dat **geloof, hoop en liefde** met elkaar verbonden zijn. Want ons geloof en onze hoop hebben te maken met datgene waar de mens het meest naar verlangt en dat is liefde, en geen technisch hoogstandje zoals een zelfrijdende auto. Mensen verlangen ernaar dat iemand echt van hen houdt. En voor onvoorwaardelijke liefde moeten we bij God zijn. Jezus heeft bewezen dat Hij er alles voor over heeft om de mens gelukkig te maken. Hij betaalde de hoogst mogelijke prijs zodat wij met God verzoend kunnen worden. Want in wezen draait de christelijke hoop niet om materieel herstel, maar wel om de persoon van Jezus: Hij is het die van ons houdt, Hij is onze hoop, Hij is onze toekomst en Hij zal ons een nieuw lichaam geven om te leven in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde.

Maar we mogen het woord "geloof" niet weglaten uit die

opsomming, want dat is de toegangsvoorwaarde. Zonder geloof is er geen hoop. We horen dat uit de mond van Jezus:

*Ik ben de opstanding en het leven. **Wie in Mij gelooft** zal leven, ook wanneer hij sterft. (Johannes 11:25 NBV)*

het heeft een feestelijk element in zich

Net zoals het woord "hoop", kent ook het woord "geloof" heel wat schakeringen. De uitdrukking "Ik geloof van wel" is te zwak om die deur te openen. Maar je kan ook met zekerheid in God geloven: dat soort geloof is aangenaam voor God en leidt tot eeuwig leven.

Dat geloof wordt mooi geformuleerd in de volgende tekst, in de Naardense vertaling:

*Geloof **viert de werkelijkheid** van wat wordt gehoopt, is het bewijs van gebeurtenissen die niet waarneembaar zijn. (Hebreeën 11:1 NaB)*

Het woord "vieren" wijst erop dat het geloof en de hoop waarover het hier gaat, meer is dan een verstandelijke overtuiging. Het heeft een feestelijk element in zich. Het raakt alle aspecten van ons menszijn en alle domeinen van ons leven. Die bijzondere toekomstvooruitzichten kleuren het leven hier en nu. Ze maken ons blij en motiveren ons! Dat is *geloof en hoop die doet leven!*

deugden die moeten groeien

Geloof, hoop en liefde is iets wat God ons wil schenken wanneer we Hem welkom heten, maar het zijn ook deugden die moeten groeien. En dan kom ik terug bij de tekst waarmee we gestart zijn:

*Houd uw blik gericht op Jezus, de grondlegger en **de voleinder** van ons geloof. (Hebreeën 12:2 NBV).*

De tekst toont Jezus als diegene die ons onderweg bijstaat zodat we het einddoel bereiken. We kunnen groeien en volhouden door de juiste focus en de juiste prioriteiten aan te houden... door onze blik op Hem gericht te houden en datgene te doen wat Hij ons opdraagt.

Veel mensen denken dat geloof iets is *wat je hebt of niet hebt...* een beetje zoals een muzikaal talent dat je van nature uit hebt of niet hebt. Maar geloof is niet als een muzikaal talent. Neen, Jezus geeft opdracht om het evangelie overal *te verkondigen* omdat geloven in God iets is wat je kan ontvangen wanneer je met een open geest die boodschap hoort of leest. Daarom zegt Paulus dat het geloof komt *uit het horen*.

Dus door te luisteren komt men tot geloof, en wat men hoort is de verkondiging van Christus. (Romeinen 10:17 NBV)

De context is intussen helemaal veranderd en we hebben nu het bijzondere voorrecht dat we allemaal geletterd zijn en dat de Bijbel (bijna) overal beschikbaar is. Geloof komt

dus niet alleen *uit het horen*, maar vooral ook *uit het lezen*. Door te horen en te lezen, door dag aan dag met God te spreken en te doen wat Hij verlangt, worden we volwassen. Dan merken we hoe Hij ons leven leidt en ons gebed beantwoordt. Dan is er geen sprake meer van "misschien" - van geloof en hoop in de zwakke betekenis. Neen, geloof en hoop worden dan een zekerheid die ook kracht geeft in moeilijke tijden. We ervaren dan ook Gods liefde en weten dat Hij ons begeleidt naar die hoopvolle toekomst. Midden in het wel en het wee van het leven, is er dan *hoop die doet leven!*

zich afsluiten in een bubbel

Maar die mooie toekomst mag er niet toe leiden dat we ons afsluiten in een bubbel, en alle interesse voor het leven hier en nu verliezen. Want sommigen zullen redeneren: "*waarom ons inspannen voor het milieu, als God toch alles zal vernieuwen?*" Dat is een foute redenering, want zolang we in dit lichaam leven, moeten we doen wat binnen onze mogelijkheden ligt, ook wat de zorg voor het milieu betreft. Zelfs al zou dat niet meer zijn dan een druppel op een hete plaat, en zelfs al is hetgeen we doen misschien vooral symbolisch...

Je kan de vergelijking maken met iemand die weet dat hij niet meer lang te leven heeft. Zo iemand zal zich toch ook tot op de laatste levensdag verder wassen en proper kleden. Die fierheid en die zorg moeten wij ook hebben

ten aanzien van de schepping waarin God ons plaatste. En er moet ook medeleven zijn met zij die slachtoffer zijn van al die rampspoed.

deze woorden zijn waarachtig en betrouwbaar

Om af te sluiten lezen we woorden uit de mond van de opgestane verheerlijkte Jezus, opgetekend door Johannes.

*En Hij die op de troon zit, zei: "Zie, Ik maak alle dingen nieuw". En Hij zei tegen mij: "Schrijf, want deze woorden zijn **waarachtig en betrouwbaar**". (Openbaring 21:5 HSV)*

Jezus bezocht Johannes die verbannen was op het eiland Patmos - de andere apostelen waren intussen al vermoord - en Hij benadrukte de betrouwbaarheid van die Bijbelse beloften omtrent de toekomst. We hebben geen onzekere hoop, maar een betrouwbare belofte uit de mond van iemand die bewezen heeft dat Hij God is en de bovennatuurlijke macht bezit om zijn prachtige beloftes waar te maken.

[C.S. Van Audenard](#)

juli 2021

Begin